

Õiguskantsler

Teie 31.10.2018 nr

Meie 10.12.2018 nr 14-1/181482/1805372

Riigikogu liikmete arv

Austatud avaldaja

Küsisite õiguskantslerilt, kui palju oleks võimalik Eesti valimissüsteemi arvestades vähendada Riigikogu liikmete arvu, ilma et see ohustaks demokraatiat. Täna Teid selle küsimuse eest.

Parimal juhul on Riigikogus esindatud kõik Eesti rahva hulgas enim levinud vaated ja huvid ning Riigikogu on esinduslik läbilõige ühiskonnast, koosnedes erineva elukogemusega inimestest eri elualadelt. Sel juhul on lootust, et seaduseelnõude arutamisel tõkestatakse arusaadamatud või rumalad normid, paljastatakse paheline õigusloome ning tuuakse avalikku arutellu erinevate huvide ja vaadetega inimeste hääl. Mõistagi ei pruugi alati nii minna, ent oma kogemuse põhjal sõندان väita, et Riigikogu liikmete isiklik panus on paljudel juhtudel aidanud elulisi probleeme lahendada ning objektiivselt kõlbmatuid norme tõkestada.

Prof. Rein Taagepera teadustöö ([Seats and Votes: A Generalization of the Cube Law of Elections](#), Social Science Research 1973/2) näitab, et ühiskonnas levinud vaadete esindamiseks peetakse üldjuhul sobivaks esinduskogu, mille liikmete arv on umbes kuupjuur riigi rahvaarvust. Kui parlamendis on kohti vähem, jääb rohkem vaateid ja huve esindamata. Eesti jaoks on 101-liikmeline Riigikogu seega optimaalne.

Tartu Ülikooli Johan Skytte poliitikauuringute instituudi teadur Martin Mölder on õigesti välja toonud, et avalikke huve teenib kõige paremini Riigikogu, milles on piisav arv fraktsioone võimaldamaks moodustada erinevaid toimivaid valitsuskoalitsioone. Nõnda ei saa kellegi kätte liialt võimu koguneda. Kui Riigikogu liikmete arv oleks väiksem, oleks praeguse valimissüsteemi – valimisringkondade arvu, valijahäälte Riigikogu kohtadeks arvutamise reeglite – tingimustes tõenäoliselt vähem toimivaid koalitsioonivõimalusi.

Riigikogu liikmete arvu vähendamist ei põhjenda õigusloome vähendamise eesmärk. Seesuguse eesmärgi seadmine ei ole tarbetut õigusloomet vähendanud. Nn kodifitseerimisest jm õigusloomelisest asendustegevusest loobumine oleks tõepoolest mõistlik, ent see ei jäta Riigikogu tööta. Paljude inimeste käekäiku mõjutavate probleemide lahendamiseks on jätkuvalt vaja Riigikogus läbi vaieldud otsustust.

Ka paljud Euroopa Liidu direktiivid eeldavad igakülgselt arutelu ja Eesti oludele sobivaks kohandamist. Riigikogu ülesanne on juhtida välislepingute ratifitseerimise teel ja Euroopa Liidu

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

poliitika suunamise kaudu olulist osa välispoliitikast ning arutada avalikult kõiki olulisi riigielu küsimusi. Samuti oleks mõistlik loobuda pahelisest õigusloomest ja kobarseadustest ning rohkem tuleks pingutada normide arusaadavuse ja rakendatavuse nimel. Kõiges selles on Riigikogul oluline roll – just Riigikogu liikmed saavad segaseid, tarbetuid ja kellegi isiklikke huve teenivaid norme tõkestada ning parandada.

Riigikogu liikmete arvu vähendamine ei kahandaks märkimisväärselt kulusid, küll aga jätkaks täiendavalt valijaid esinduseta, nõrgestaks vigade avastamise võimekust ning suurendaks võimu koondumise ohtu.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise